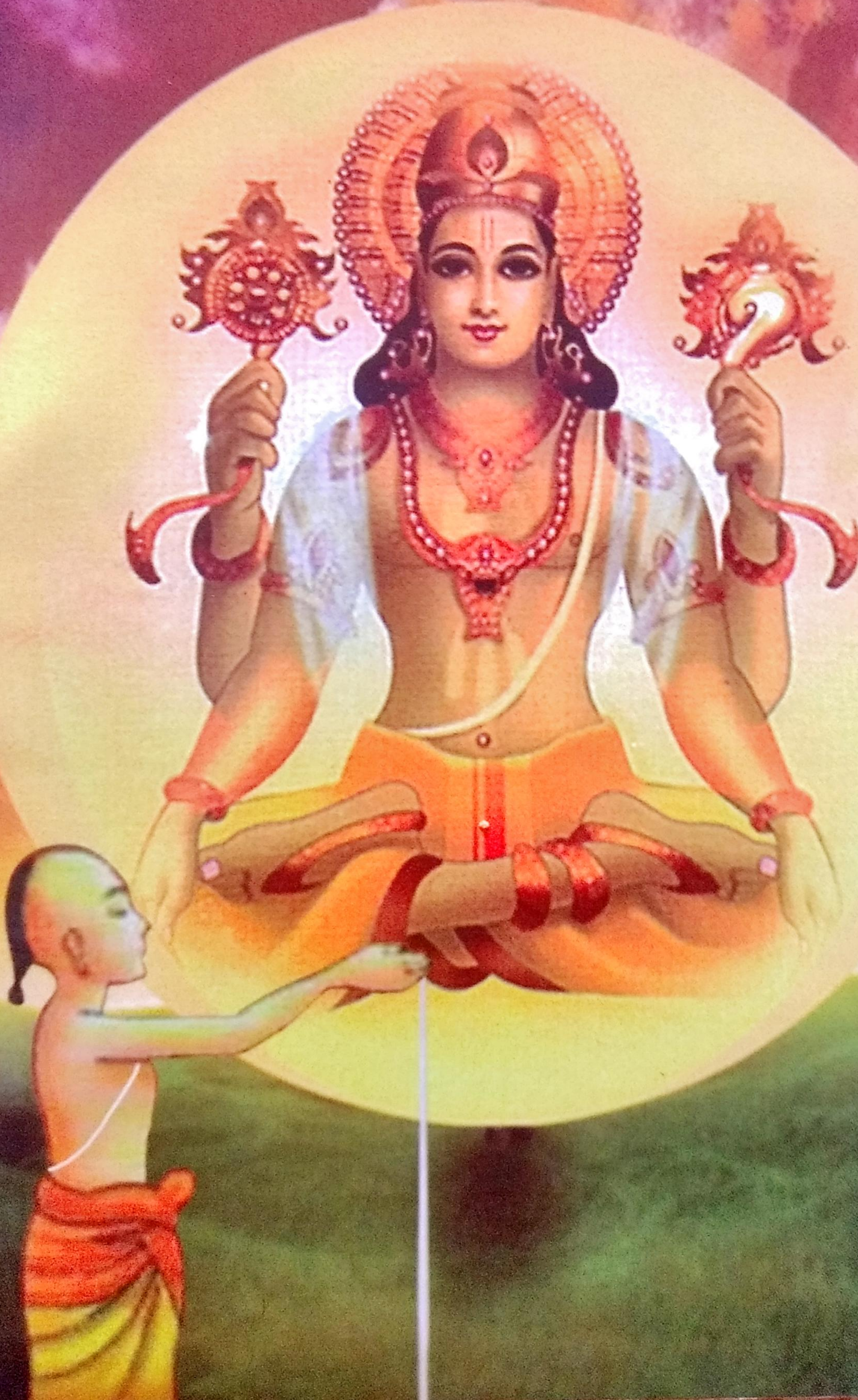
शुक्लयजुर्वेदीय माध्यंदिन

संध्याकर्मप्रयोग

प्रकाशक :

श्री याज्ञवल्क्य प्रकाशन

शुक्लयजुर्वेदीय माध्यंदिन महाराष्ट्रीय ब्राह्मण मंडळ,
याज्ञवल्क्य आश्रम, पिरामितार पथ,
दांडीया बाजार, बडोदे-३९० ००१.

संपादक :

पं. दिगंबरशास्त्री काशीकर (गोडशे)

अे-२१, शांतीनगर सोसायटी, अरुणाचल बस स्टोप समोर
सुभानपुरा, बडोदे-३९००२३. मो.: ९९२४०४८६९९

मुद्रक - मुखपृष्ठ व सजावट

ओमनी प्रेझन्टस्

श्री आशिष प्र. मुळे
९८२५६३७८५१

प्रथमावृति

पूर्णिमा, शुक्ल पक्ष श्रावण
१०-८-२०१४

मूल्य रु. ३०/-

शुक्लयजुर्वेदीय माध्यंदिन संध्याकर्मप्रयोग

यज्ञोपवीत हा आपल्या ब्राह्मण वर्णातील षोडश संस्कारांत अतिशय महत्त्वाचा संस्कार असल्यामुळे प्रत्येक ब्राह्मण कुटुंबात हा संस्कार आवर्जून केला जातो. कारण **जन्मना जायते शूद्रः संस्काराद् द्विज उच्यते** ह्या शास्त्रवचनाने प्रत्येक मुलास हा संस्कार करण्याने मुलास द्विजत्व म्हणजे ब्राह्मणत्व प्राप्त होते. परंतु हा संस्कार म्हणजे मुंज झाल्यानंतर मुलांना तसेच मुलांच्या काही पालकांना ब्रह्मकर्मविषयक काही माहिती नसते. तसेच शालेय शिक्षणात हा अभ्यास नसल्या कारणाने मुलांना हे शिक्षण मिळवता येत नाही. मुलांना मुंज झाल्यानंतर संध्या कशी करावी हे शिकवणारे फारसे कोणी मिळत नाही. तसेच हल्ली काही कुटुंबांतील काही वडील माणसांना पण संध्या करता येत नाही. ज्यांना येते ते स्वतःच्या व्यस्ततेमुळे मुलांना शिकवू शकत नाही. मुलांना आपले पालक गुरुजींच्या घरी पण संध्या शिकवण्यासाठी पाठवू शकत नाही. तसेच काही गुरुजींना पण शिकवण्यासाठी वेळ नसतो. तसेच हल्ली ब्राह्मण विद्यार्थ्यांचे लक्ष व्यावहारिक शिक्षणाकडे वेधले जात असल्याने धार्मिक शिक्षणाकडे त्यांचे औदासीन्य दिसून येते, याची अनेक कारणे आहेत. पण मुख्यतः योग्य धार्मिक शिक्षणोपयोगी पुस्तकांचा अभाव. तसेच संध्या करण्याच्या भिन्न भिन्न पद्धति असल्याकारणाने संध्या कशी करावी हा प्रश्न उत्पन्न होतो. ही अडचण दूर करण्याच्या उद्देशाने हे पुस्तक तयार करण्याची इच्छा

झालेली आहे. तसेच अल्पवयाच्या बालकांसाठी हे संध्याप्रयोग पुस्तक त्यांच्या ग्रहणशक्तिप्रमाणे तयार करण्याचा प्रयत्न केला आहे, जेणे करून मुलं मुंज झाल्यावर संध्या करू शकतील. तसेच वडील वर्ग त्यांना संध्या शिकवू शकतील. खरं म्हणजे प्रत्येक मनुष्याने पुरुषार्थ चतुष्टय साधण्यासाठी यत्न करणे हे त्याचे आद्य कर्तव्य आहे, पण **स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः संसिद्धिं लभते नरः** ह्या भगवदुक्तिवरून ज्याने त्याने स्वस्ववर्णाश्रम धर्माप्रमाणे नित्यकर्मे करून ते साधणे हाच खरा स्वधर्म होय. ह्या पुस्तकाचा उपयोग विद्यार्थी वर्गासच केवळ होईल असे नसून प्रत्येक स्वशाखीय कुटुंबाच्या संध्या शिकण्यासाठी उत्सुक असलेल्या बांधवांसाठी पण होईल अशी आम्हासं खात्री आहे. मूळ ग्रंथातील क्रियादर्शक संस्कृत वाक्याचा बालबोधार्थ मराठीतून दिला आहे, त्यामुळे हे पुस्तक संध्या शिकणाऱ्यांस सोयीचे होईल अशी आशा आहे. कारण **अहरहः संध्यामुपासीत** - म्हणजे उपनीत पुरुषाने सकाळ संध्याकाळ ही संध्योपासना केलीच पाहिजे, असे श्रुती वचन आहे. संध्या केल्याने पुण्य मिळत नाही; पण न केल्याने दोष लागतो म्हणून स्वत:साठी सामर्थ्य आणि प्रेरणा मिळण्यासाठी संध्येची आवश्यकता प्रतिपादली आहे. सदर पुस्तकात आमच्या नजर चुकीने अगर छापते वेळी काही न्यूनाधिक दोष राहिले असतील तर विद्वज्जनांनी कृपया आमच्या क्षतीची पूर्तता करण्यासाठी आम्हांस जरूर कळवावे तसेच 'हंसो यथा क्षीरमिवाम्बुमध्यात्' या न्यायाने दोष सोडून गुण ग्रहण करावे अशी नम्र विनंति.

संध्याकर्मप्रयोगाची अनुक्रमणिका

।। अथ प्रातःसंध्याप्रयोगः ।।

आचमनम् –

ॐ केशवाय नमः स्वाहा। ॐ नारायणाय नमः स्वाहा । ॐ माधवाय नमः स्वाहा। ॐ गोविंदाय नमः । इति हस्तं प्रक्षाल्य ।

(ह्या प्रमाणे तीन वेळा पाणी पिऊन मग हात धुवावा. त्यानंतर भस्म डाव्या हातात घेऊन उजव्या हाताने पाणी घालावे व पुढील मंत्र म्हणावे)

१. भस्मधारणम्

ॐ अग्निरिति भस्म । ॐ वायुरिति भस्म । ॐ जलमिति भस्म । ॐ स्थलमिति भस्म । ॐ व्योमेति भस्म । ॐ सर्व ँ् ह वा इदं भस्म। मनऽएतानि चक्षूँ षि भस्मानि ।

ॐ त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम्। उर्व्वारुकमिव बन्धनान्मृत्त्योर्मुक्षीय मामृतात्।।

ॐ प्प्रसद्य भस्मना योनिमपश्च पृथिवीमग्ने । स ँ् सृज्ज्य मातृभिष्ट्ट्वञ्ज्योतिष्ष्मान्पुनरा सदः ।।

ॐ त्र्यायुषञ्जमदग्नेः कश्यपस्य त्र्यायुषम् । यद्देवेषु त्र्यायुषन्तन्नो अस्तु त्र्यायुषम्।।

(अभिमंत्रित भस्म उजव्या हाताने मर्दन करुन वरील मंत्रांनी कपाळी, गळ्याला, दोन्ही हातांच्या खांद्यापासून तीन

ठिकाणी, हृदय, नाभि, पाठ व मस्तक ह्या ठिकाणी तर्जनी सोडून दोन्ही हातांच्या तीन बोटांनी लावावे व हात धुऊन ॐ नमः शिवाय तीन वेळा म्हणावे आणि मग शेंडीला गांठ मारावी.)

२. आचमन-प्राणायाम

(आचमन करावे - पुढील मंत्रानी तीन वेळा पाणी पीऊन चौथ्यांदा हाथ धुवावा)

ॐ केशवाय नमः स्वाहा । ॐ नारायणाय नमः स्वाहा । ॐ माधवाय नमः स्वाहा । ॐ गोविंदाय नमः । ॐ विष्णवे नमः । ॐ मधुसूदनाय नमः । ॐ त्रिविक्रमाय नमः । ॐ वामनाय नमः । ॐ श्रीधराय नमः । ॐ ऋषीकेशाय नमः । ॐ पद्मनाभाय नमः । ॐ दामोदराय नमः । ॐ सङ्कर्षणाय नमः । ॐ वासुदेवाय नमः । ॐ प्रद्युम्नाय नमः । ॐ अनिरुद्धाय नमः । ॐ पुरुषोत्तमाय नमः । ॐ अधोक्षजाय नमः । ॐ नारसिंहाय नमः । ॐ अच्च्युताय नमः । ॐ जर्नादनाय नमः । ॐ उपेन्द्राय नमः । ॐ हरये नमः । ॐ श्रीकृष्णपरमात्मने नमः ।।

(हातात पाणी ध्यावे) **ॐ प्रणवस्य परब्रह्म ऋषिः परमात्मा देवता देवी गायत्री छन्दः प्राणायामे विनियोगः** (असे म्हणून पाणी सोडावे.)-**ॐ नमो**

भगवते वासुदेवाय–ॐ भूः ॐ भुवः ॐ स्वः ॐ महः ॐ जनः ॐ तपः ॐ सत्यम् ॐ तत्सवितुर्व्वरेण्यं भर्ग्गो देवस्य धीमहि। धियो यो नः प्रचोदयात्। (मंत्र मनात म्हणुन हाताने नाक दाबून श्वास घ्यावा, रोकावा, आणि सोडावा. ह्यास पूरक, कुम्भक आणि रेचक असे म्हणतात. असा तीन वेळा गायत्रीमंत्राने प्राणायाम करावा.)

ॐ आपो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरोम्। (असे म्हणून उजव्या हातानी कानाला स्पर्श करावा)

३. संकल्प

(हातात पाणी घ्यावे.)

ममोपात्तदुरितक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं प्रातःसंध्योपासनमहं करिष्ये।

(संध्याकाळी **सायंसध्योपासनमहं करिष्ये** असा उच्चार करावा)

४. मार्जनम्

मार्जनम् – (डाव्या हातात पाणी घेऊन उजव्या हाताने पुढील मंत्रानी शिंपडावे.) **ॐ भूः पुनातु** (डोक्यावर)। **ॐ भुवः पुनातु** (डोळ्यांवर)। **ॐ स्वः पुनातु** (गळ्यावर)। **ॐ महः पुनातु** (हृदयावर)। **ॐ जनः पुनातु** (नाभीवर) **ॐ तपः पुनातु** (पायावर)। **ॐ सत्यं पुनातु** (डोक्यावर)। **ॐतत्सवितुर्व्वरेण्यं भर्ग्गो**

देवस्य धीमहि। धियो यो नः प्रचोदयात् । सर्वं पुनातु। अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थां गतोऽपि वा । यः स्मरेत् पुंडरीकाक्षं स बाह्याभ्यंतरः शुचिः (सर्व शरीरावर शिंपडावे, त्यानंतर खालील न्यास करावे.)

५. गायत्री न्यासः

ॐ भूः- अङ्गुष्ठाभ्यां नमः (दोन्ही हाताच्या तर्जनीने अंगठ्याला पूर्ण स्पर्श करावा.) **ॐ भुवः- तर्जनीभ्यां नमः** (अंगठ्याने तर्जनीला पूर्ण स्पर्श करावा.) **ॐ स्वः- मध्यमाभ्यां नमः** (अंगठ्याने मध्यमेला) **ॐ तत्सवितुर्व्वरेण्यम् - अनामिकाभ्यां नमः** (अंगठ्याने अनामिकेला) **भर्ग्गो देवस्य धीमहि – कनिष्ठिकाभ्यां नमः** (अंगठ्याने कनिष्ठिकेला) **धियो यो नः प्रचोदयात्- करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः** (दोन्ही हाताला उलट सुलट स्पर्श करावा.) **ॐ भूः- हृदयाय नमः** (हृदयाला स्पर्श करावा.) **ॐ भुवः- शिरसे स्वाहा** (डोक्याला हात लावावा.) **ॐ स्वः शिखायै वौंषट्** (शेंडीला हात लावावा.) **ॐ तत्सवितुर्व्वरेण्यम्- कवचाय हुम्** (दोन्ही हातांच्या बाहूंना स्पर्श करावा.) **भर्ग्गो देवस्य धीमहि – नेत्रत्रयाय वौषट्** (उजव्या हाताच्या तर्जनी आणी मध्यमा बोटांनी डोळ्यांना हात लावावा.) **धियो यो नः प्रचोदयात्- अस्त्राय फट्**

(अंगुठा व मधल्या बोटानी चुटकी वाजवत डोक्यावरून उजवा हात फिरवून टाळी वाजवावी.)

६. गायत्री आवाहन

(गायत्रीस नमस्कार करावा)

गायत्रीं त्र्यक्षरां बालां साक्षसूत्रकमण्डलुम् ।
रक्तवस्त्रां चतुर्हस्तां हंसवाहनसंस्थिताम् ।
ऋग्वेदेन कृतोत्सङ्गां सर्वदेवनमस्कृताम् ।
आवाहयाम्यहं देवीमायान्तीं सूर्यमण्डलात् ।
आगच्छ वरदे देवि त्र्यक्षरे ब्रह्मवादिनि ।
गायत्री छन्दसां मातर्ब्रह्मयोनिनमोऽस्तु ते ।।

(संध्याकाळ च्या संध्येचे आवाहन)

वृध्दां सरस्वतीं कृष्णां पीतवस्त्रां चतुर्भुजाम् ।
शङ्खचक्रगदापद्महस्तां गरुडवाहिनीम् ।।
सामवेदकृतोत्सङ्गां सर्वलक्षणसंयुताम् ।
आवाहयाम्यहं देवी मायान्तीं विष्णुमंडलात् ।।
आगच्छ वरदे देवि त्र्यक्षरे विष्णुवादिनि । भारति च्छदसां मातर्विष्णुयोनि नमोऽस्तुते ।।

७. अम्बुप्राशनम्

(हातात पाणी घ्यावे.)

ॐ सूर्यश्च मा मन्युश्च मन्युपतयश्च मन्युकृतेभ्यः

पापेभ्यो रक्षन्ताम् , यद्रात्र्या पापमकार्षम्, मनसा वाचा हस्ताभ्याम्, पद्भ्यामुदरेण शिश्ना रात्रिस्तदवलुम्पतु यत्किञ्चिद् दुरितं मयि, इदमहं माममृतयोनौ सूर्ये ज्योतिषि जुहोमि स्वाहा । (पाणी पिऊन आचमन करावे.)

(संध्याकाळ चे अम्बु प्राशनम्) –

ॐ अग्निश्च मा मन्युश्च मन्युपतयश्च मन्युकृतेभ्यः पापेभ्यो रक्षन्ताम् , यदह्ना पापमकार्षम्, मनसा वाचा हस्ताभ्याम्, पद्भ्यामुदरेण शिश्ना अहस्तदवलुम्पतु यत्किञ्चिद् दुरितं मयि, इदमहं माममृतयोनौ सत्ये ज्योतिषि जुहोमि स्वाहा ।

८. मार्जनम्

(डाव्या हातात पाणी घ्यावे व उजव्या हाताने मंत्र म्हणून शिंपडावे.) **ॐ आपोहिष्ठा मयोभुवः** (डोक्यावर), **ॐ तानऽऊर्ज्जे दधातन** (पायाशी), **ॐ महेरणाय चक्षसे** (हृदयावर), **ॐ यो वः शिवतमो रसः**(हृदयावर), **ॐ तस्य भाजयतेह नः**(पायाशी), **ॐ उशतीरिव मातरः** (डोक्यावर), **तस्माऽअरङ्गमामवः** (डोक्यावर), **ॐ यस्य क्षयाय जिन्वथ** (हृदयावर), **ॐ आपो जनयथा च नः।** (भूमी वर आणि राहिलेले पाणी ताह्मणात सोडावे.)

९. जलावग्रहणम् - अघमर्षणम्

(आता डाव्या हातात पाणी घेऊन उजवा हात झाकून पुढील मंत्र म्हणावा) **ॐ सुमित्रिया नऽ आपऽ ओषधयः सन्तु । दुर्म्मित्रियास्तस्म्मै सन्तु योस्मान्द्वेष्ट्टि यञ्च व्वयन्द्विष्म्मः ।।** (आणि मंत्र झाल्यावर तेच पाणी उजव्या हातात घेऊन पुढचा मंत्र म्हणून सुंघुन डावीकडे सोडावे.)

अघमर्षणम् - ॐ द्रुपदादिव मुमुचानः स्विन्नः स्नातो मलादिव । पूतम्पवित्रेणेवाज्ज्यमापः शुन्धन्तु मैनसः ।। (मग आचमन करावे.)

१०. अर्घ्य प्रदानम्

(पळीत वा अर्घ्यपात्रात किंवा अंजलीत पाणी घेऊन गायत्री मंत्र म्हणावा.) **ॐ प्रातः संध्यायां ब्रह्मःस्वरूपिणे श्रीसवितृसूर्यनारायणाय नमः, इदमर्घ्यं दत्तं न मम ।** (असे म्हणून सूर्याला तीन वेळा उभे राहून अर्घ्यप्रदान करावे।) **ॐ असावादित्यो ब्रह्म ।।** (असे म्हणत अंजलीने पाणी स्वतः भोवती फिरवत प्रदक्षिणा करावी.)

(संध्यकाळच्या संध्येत अर्घ्य देतांना - **सायंसंध्यायाम् विष्णुःस्वरूपिणे श्रीसवितृसूर्यनारायणाय नमः इदमर्घ्यं दत्तं न मम ।** असे म्हणुन तीन वेळा बसुनचं अर्घ्य द्यावे.)

११. सूर्योपस्थानम्

(हात वर करून पुढील मंत्रांनी सकाळी सूर्याची प्रार्थना करावी.) ॐउद्वयन्तमसस्प्परिस्व: पश्श्यन्तऽउत्तरम्।

देवन्देवत्रा सूर्यमगन्मज्ज्योतिरुत्तमम् ।।

उदुत्यञ्जातवेदसन्देवं व्वहन्ति केतव: ।

दृशे व्विश्वाय सूर्यम् ।

चित्रन्देवानामुदगादनीकञ्चक्षुर्म्मित्रस्य

व्वरुणस्याग्ग्नेः।

आप्प्रा द्यावापृथिवीऽ अन्तरिक्षँ् सूर्यऽआत्मा जगतस्तस्त्थुषश्च ।। तच्चक्षुर्द्देवहितम्पुरस्ता-च्छुक्क्रमुच्चरत् । पश्येम शरद: शतञ्जीवेम शरद: शतँ् शृणुयाम शरद: शतम्प्रब्ब्रवाम शरद: शतमदीना: स्याम शरद: शतम्भूयश्च शरद: शतात् ।।

१२. गायत्री ध्यान - गायत्री जप:

(गायत्रीदेवीचे मंत्र म्हणून ध्यान करावे.) –

ॐ तेजोसि शुक्क्रमस्यमृतमसि धामनामासि

प्प्रियन्देवानामनाधृष्ष्टन्देवयजनमसि।।

गायत्रीदेवीचा श्लोक –

मुक्ताविद्रुमहेमनीलधवलच्छायैर्मुखैस्त्रीक्षणैर्युक्ता

मिन्दुनिबद्धरत्न मुकुटां तत्त्वार्थवर्णात्मिकाम् ।

गायत्रीं वरदाभयाङ्कुकशां शुभ्रं कपालं गुणं

शङ्खं चक्रमथारविन्दयुगलं हस्तैर्वहन्तीं भजे ।।

(आता मनांत गायत्री जप कमीत कमी १० वेळा, २८ वेळा वा १०८ वेळा करावा.)

(गायत्री जप झाल्यावर पुढील श्लोक म्हणावा)

यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं च यद्भवेत् ।

तत्सर्वं क्षम्यतां देव प्रसीद परमेश्वर ।।

(न्यास करावे) **ॐ भूः- हृदयाय नमः** (हृदयाला स्पर्श करावा.) **ॐ भुवः- शिरसे स्वाहा** (डोक्याला हात लावावा.) **ॐ स्वः शिखायै वौषट्** (शेंडीला हात लावावा.) **ॐ तत्सवितुर्व्वरेण्यम्- कवचाय हुम्** (दोन्ही हातांच्या बाहूंना स्पर्श करावा.) **भर्ग्गो देवस्य धीमहि – नेत्रत्रयाय वौषट्** (उजव्या हाताच्या तर्जनी आणी मध्यमा बोटांनी डोळ्यांना हात लावावा.) **धियो यो नः प्रचोदयात्- अस्त्राय फट्** (अंगुठा व मधल्या बोटानी चुटकी वाजवत डोक्यावरून उजवा हात फिरवून टाळी वाजवावी.)

१३. दिग्देवतानां नमस्कारः

ॐ विश्वतश्चक्षुरुत विश्वतो मुखो विश्वतो बाहुरुत विश्वतस्पात् । सम्बाहुभ्यान्धमति

सम्पतत्त्रैर्द्यावाभूमी जनयन्देवऽएकः ।।

(ह्या मंत्राने सूर्य प्रदक्षीणा करुन मग प्रत्येक दिशेला नमस्कार करावा.)

प्राच्चै दिशे ॐ इन्द्राय नमः । आग्नेयै दिशे ॐ अग्नये नमः । दक्षिणायै दिशे ॐ यमाय नमः । नैर्ऋत्यै दिशे ॐ निर्ऋतये नमः । प्रतीच्यै दिशे ॐ वरुणाय नमः । वायव्यै दिशे ॐ वायवे नमः । उदीच्यै दिशे ॐ कुबेराय नमः । ईशान्यै दिशे ॐ ईश्वराय नमः । ऊर्ध्वायै दिशे ॐ ब्रह्मणे नमः । अवाच्यै दिशे ॐ अनन्ताय नमः ।

जपापर्णम (हातात पाणी घ्यावे.)

अनेन यथाशक्तिगायात्रीजपाख्येन कर्मणा भगवान् श्रीसाविता सूर्यनारायणः प्रीयतां न मम।

१४. गोत्रोच्चार - अभिवादम्

(डाव्या हातानी उजवा कान व उजव्या हाताने डावा कान धरावा.)

अमुक गोत्रोत्पन्नः अमुकप्रवरान्वितः शुक्लयजुर्वेदान्तर्गत -वाजसनेयि - माध्यन्दिन - शाखाध्यायी अमुक शर्माऽहं भो आचार्य त्वामभिवादयामि । भो वैश्वानर त्वामभिवादामि । भो

सूर्याचन्द्रमसौ युवामभिवादयामि। भो याज्ञवल्क्य त्वामभिवादयामि। भो ईश्वर त्वामभिवादयामि । (इथे **अमुक** शब्द वापरला आहे तिथे स्वत:च्या गोत्राचा आणी प्रवराचा उच्चार कारावा.)

१५. अर्पणम्

(उजव्या हातात पाणी घ्यावे.) **अनेन प्रातः सन्ध्योपासनाख्येन कर्मणा भगवान् श्री परमेश्वरः प्रीयतां न मम ।** (पाणी साडुन पुनः पाणी घ्यावे) **तत्सत् ब्रह्मार्पणमस्तु ।** (पाणी सोडुन आचमन करुन नमस्कार करावा)

यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपोयज्ञक्रियादिषु ।
न्यूनं सम्पूर्णतां याति सद्यो वन्दे तमच्युतम् ।
विष्णवे नमो विष्णवे नमो विष्णवे नमः ।।

।। इति प्रातःसंध्याप्रयोगः ।।

मध्याह्नसंध्येत सर्व प्रयोग सकाळच्या संध्येप्रमाणेचं आहे परंतु त्यात गायत्री आवाहन व अंबुप्राशन वेगळे खाली दिले आहे. आणी अर्घ्य देतांना **रुद्रःस्वरूपिणे सूर्यनारायणाय नमः ।** असे म्हणुन अर्घ्य द्यावे.

मध्यांह्न संध्येचे गायत्री आवाहन :

सावित्रीं युवतीं शुक्लां शुक्लवर्णां त्रीलोचनाम् ।

यजुर्वेद कृतोत्सङ्गां वृषारूढां त्रिशूलिनीम् । रुद्राणीं रुद्रदैवत्यां रुद्रलोकनिवासीनीम् । आवाहयाम्यहं देवीमायान्तीं रुद्रमण्डलात् । आगच्छ वरदे देवि त्र्यक्षरे रुद्रवादिनि । सावित्रि च्छन्दसां माता रुद्रयोनि नमोऽस्तुते ।।

मध्याह्न संध्येचे अंबुप्राशन :

ॐ आपः पुनन्तु पृथिवीं पृथिवी पूता पुनातु माम् । पुनन्तु ब्रह्मणस्पतिर्ब्रह्मपूतापुनातु माम् । यदुच्छिष्टमभोज्यं च यद्वा दुश्चरितं मम । सर्वं पुनन्तु मामापोऽसतांच प्रतिग्रहँ स्वाहा ।।

नोंध : यजुर्वेदांत मंत्रांना हस्त स्वर असतात, पण संध्याप्रयोग करतांना हस्तस्वर देण्याची विशेष आवश्यकता नसल्याने येथे मंत्रांना हस्तस्वर दिलेले नाहीत, याची कृपया नोंध घ्यावी.

विशेष नोंध : ज्या कोणी व्यक्तिंना संध्याप्रयोग अथवा त्यातील उच्चार शिकण्याची इच्छा असेल त्यांना शिकवीण्यातं येइलं त्यासाठी त्यांनी संपादकाला जरुर भेटावे.

॥ श्रीगुरुः शरणम् ॥

आपल्याला परीक्षेत उत्तम प्रकारचे यश मिळावे म्हणून आपण रोज सकाळी स्नान झाल्यावर खाली छापलेल्या प्रज्ञावर्धन स्तोत्राचे ११ पाठ व त्यापुढील मंत्राचा १०८ वेळा जप करावा.

श्रीप्रज्ञावर्धनस्तोत्रम्

अस्य श्रीप्रज्ञावर्धनस्तोत्रमंत्रस्य सनत्कुमार ऋषिः, स्वामी कार्तिकेयो देवता, अनुष्टुप् छंदः मम सकलविद्यासिध्यर्थं जपे विनियोगः ।।श्रीस्कंद उवाच ।। योगीश्वरो महासेनः ।। कार्तिकेयोग्निनंदनः । स्कंदः कुमारः सेनानीः, स्वामी शंकरसंभवः ।।१।। गांगेयस्ताम्रचूडश्च, ब्रह्मचारी शिखिध्वजः । तारकारिरुमापुत्रः क्रौंचारातिः षडाननः ।।२।। शब्दब्रह्मस्वरूपश्च, सिद्धः सारस्वतोगुरुः । सनत्कुमारो भगवान् भोगमोक्षप्रदः प्रभुः ।।३।। शरजन्मा गणाधीशपूर्वजो मुक्तिमार्गकृत्। सर्वांगमप्रणेता च, वांछितार्थप्रदर्शनः ।।४।। अष्टाविंशति नामानि, मदीयानि च यः पठेत् । प्रत्यूषे श्रद्धया कीयुक्तो मूको वाचस्पतिर्भवेत् ।।५।। महामंत्रमयानीती, मम नामानि कीर्तयेत् । महाप्रज्ञामवाप्नोति नात्र कार्या विचारणा ।।६।।

(इति श्रीस्कंदपुराणे कार्तिकेयमाहात्म्ये प्रज्ञावर्धनस्तोत्रं संपूर्णम् ।।)

मंत्र

नमस्ते शारदे देवि सरस्वति मतिप्रदे ।
वस त्वं मम जिव्हाग्रे सर्वविद्याप्रदा भव ।।

वरील प्रकारे उपासना केली म्हणजे श्रीकृपेने आपल्या बुद्धीत सुधारणा होऊन परीक्षेत सुयश मिळेल. आपल्याला परीक्षेत सुयश प्राप्त व्हावे म्हणून श्रीचरणी प्रार्थना आहे.

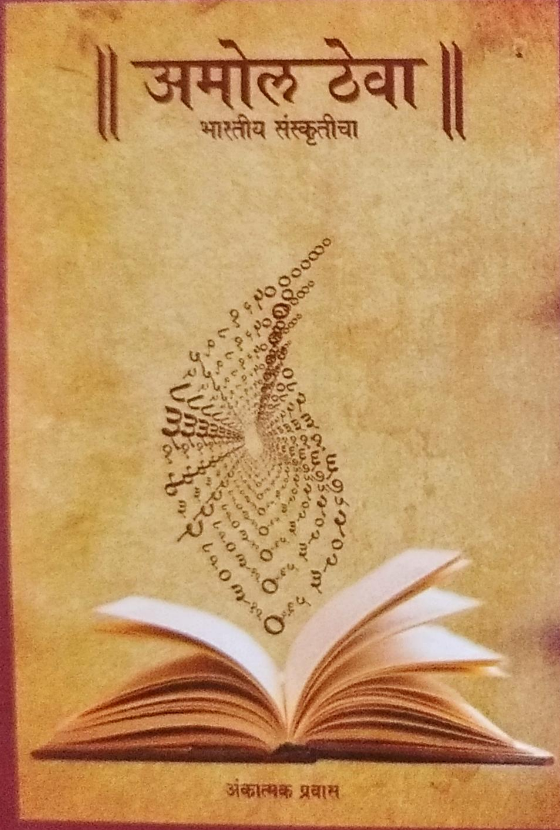
विशेष सूचनाः स्त्रियांनी विटाळाच्या चार दिवसांत ही उपासना करु नये.

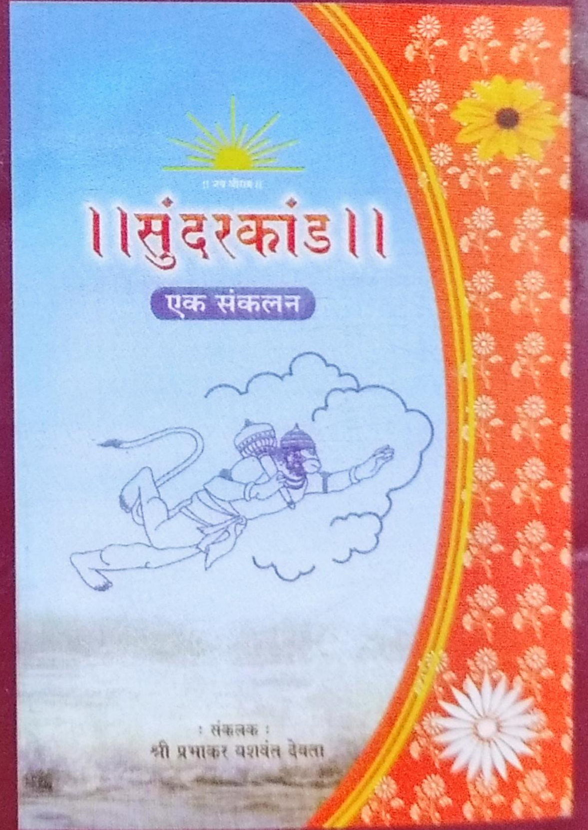
।। श्री याज्ञवल्क्यो विजयते ।।

आमची प्रकाशने

अमोल ठेवा
अंकात्मक प्रवास

सुंदरकांड
एक संकलन

श्री याज्ञवल्क्य प्रकाशन

शुक्लयजुर्वेदीय माध्यंदिन महाराष्ट्रीय ब्राह्मण मंडळ, याज्ञवल्क्य आश्रम,
पिरामितार पथ, दांडीया बजार, बडोदे-३९० ००१.

Design & Printing By Omni Present @ 98256 37851